

Eko misstänkliggör vanliga jordbruket (ATL 2017-03-24)

Med förvåning har jag sett SVT:s dokusåpa "Zero impact". Det handlar om några familjer som ska anpassas till FN:s mål om klimatutsläpp. Programmen börjar med en långresa. Redan där överskrider de sin kvot, men det ligger utom tävlan. Parallellt lär en expert från Chalmers oss att äta ekologiskt och veganskt. Att ekologiskt skulle vara klimatsmart har jag aldrig sett visat. Kombinationen eko och vego är dessutom i praktiken omöjlig, åtminstone i Sverige. Eko bygger på djurproduktion, främst nöt, vilket är det värsta man kan välja enligt denne klimatexpert. Korna är suveräna på att omvandla kvävefixerande vallar till högvärdigt protein, men vanliga kor fungerar på samma sätt som eko-kor.

Ekologisk växtodling däremot, är starkt beroende av gödsel från det vanliga jordbruket. Redan 2005 visade en utredning att stora delar av växtnäringen till eko kom från vanligt jordbruk. Idag dammsuger den svenska ekoodlingen Europa på kött- och benmjöl. KRAVs gödsel kommer alltså delvis från en djurhållning som inte är tillåten i Sverige. Exemplet på att mineralgödslade grödor omvandlas till KRAV-gödsel är många. Även en del mineralgödsel är direkt tillåten inom eko, liksom merparten av gödseln från konventionell svensk djurhållning.

Rötade matrester producerade med mineralgödsel (och GMO för importerad mat), är en annan godkänd gödsel till eko. Här finns vissa begränsningar. Om "otillåtna" saker rötas så godkänns bara viss andel av rötresten. KRAV tillämpar alltså samma princip som då man köper grön el. All el kommer i samma ledning och man vet inte hur elen har producerats som tänder lampan. Rötresten i Linköping kommer också i en och samma ledning. KRAV har sedan godkänt att 65 % får användas inom eko. Anledningen till att 35 % inte godkänns är att slaktrester från svenska grisar går med i rötningen. Det är alltså okej att gödsla benmjöl från svanstympade danska grisar, men inte rötrest med vanliga svenska. Även eko behöver växtnäring men hur ska detta fungera med ökad ekoodling?

Men varför tänker inte jordbruksnäringen lika kreativt som KRAV gör med rötresten i Linköping och el-bolagen kring elen? Tänk så mycket utsläpp och pengar som skulle sparas på att transportera och behandla all mjölk lika i en gemensam kedja. Andelen ekomjöl kunde sedan packas som eko så konsumenten har valet i affären att gynna den producent de vill. Men visst skulle det tydliggöra att det inte är någon skillnad på produkterna.

Marknadsföringen av eko sker på bekostnad av det vanliga svenska jordbruket som misstänkliggörs. KRAV eldar på debatten på facebook med en uppsjö av alternativa sanningar som att vanliga djur i Sverige behandlas förebyggande med antibiotika, att ekoodlingen läcker mindre och avkastar lika bra.

Med en public service, som lägger fram tyckande som fakta, är det inte så konstigt att konsumenter och politiker blir vilseledda. Men hur kan företrädarna för svenskt lantbruk låta detta fortgå? Är det för att de samtidigt är medlemmar i KRAV?

Kersti Linderholm

KRAVS medlemmar, enligt KRAVs hemsida 2017-09-07 (vilken inte publicerades i ATL)

Arla Foods AB

Astma- och Allergiförbundet

Biodynamiska Produkter *

Ekologiska Lantbrukarna

Everfresh AB

Förbundet Organisk Biologisk Odling

Föreningen för Ekologisk Fjäderfäproduktion

Hemköpskedjan AB

Hushållningssällskapens förbund

ICA Sverige AB

KF ekonomisk förening

Lantmännen ek. för.

LRF Lantbrukarnas Riksförbund

Marenor AB

Midsona Sverige AB

Nordic Choice Hospitality Group

Norrmejerier ek. för.

Scan AB

Scandic Hotels AB

Skånemejerier ek. för.

Sodexo AB

Svenska Odlarlaget

Svenska Kvarnföreningen

Svenska Naturskyddsföreningen

Svenska Ägg

Svenskt Butikskött AB

WWOOF Sverige

* Associerade medlemmar